

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Morski i Rybacki

*IV Ogólnopolska Konferencja Hodowców Ryb
w Obiegach Zamkniętych
26-27 września 2019, Mądrzechowo*

Optymalizacja rozrodu szczupaka Część II: Jakość nasienia oraz konfekcjonowanie gamet

*Zakład Biologii Gamet i Zarodka,
Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności
Polska Akademia Nauk, Olsztyn*

Wprowadzenie

Manipulacje z tarlakami

- odłów
- przeglądanie tarlaków
- transport
- inne manipulacje

<http://www.gminaslawa.pl/2235-w-wodach-slaskiego-jeziora-przybedzie-szczupakow.html>

Zmienność osobnicza

Samice

- brak owulacji
- obniżona jakość ikry
(przejrzwanie ikry)

Samce

- niewielka objętość nasienia
- obniżona jakość nasienia
(zanieczyszczenie nasienia)

Strategia działania

Tarlaki

- minimalizowanie stresu
- właściwy czas pozyskiwania nasienia
- właściwy sposób pozyskiwania nasienia

Gamety

- właściwa diagnostyka nasienia
- przechowywanie krótkookresowe
- kriokonserwacja

Metody tradycyjne

- wykorzystanie stymulacji hormonalnej
- wykorzystanie nasienia gonadalnego
(obniżona jakość plemników)

Metody innowacyjne

- wykorzystanie różnych buforów
- wykorzystanie sztucznej plazmy nasienia

Metody tradycyjne

- ocena makroskopowa
(subiektywność oceny)

Metody innowacyjne

- wykorzystanie pH-metrów
- wykorzystanie systemu CASA
- wykorzystanie cytometru

Gamety

jakość plemników

zdolność do zapłodnienia czego efektem jest rozwój funkcjonalnych embrionów

ocena jakości nasienia

- jeden z ważniejszych etapów kontrolowanego rozrodu
- moment podejmowania decyzji o przeznaczeniu konkretnej partii nasienia do dalszych procedur hodowlanych (tj. zapłodnienia, przechowywania, kriokonserwacji)

przeżywalność embrionów

- **informacja o tym jakiej jakości nasienia użyto do zapłodnienia**

Strategia działania

Objętość nasienia i ilości plemników

- całkowita objętość nasienia
- koncentracja plemników
- całkowita ilość plemników

Ruchliwość plemników

- MOT (%): odsetek plemników ruchliwych
- PRG (%): odsetek plemników o ruchu progresywnym
- VCL ($\mu\text{m/s}$): całkowita prędkość plemnika
- VSL ($\mu\text{m/s}$): prostoliniowa prędkość plemnika
- ALH (μm): amplituda bocznych wychyleń główki
- BCF (Hz): częstotliwość uderzeń witki
- LIN ($\text{VSL} \times \text{VCL}^{-1} \times 100\%$): liniowość ruchu
- STR ($\text{VSL} \times \text{VAP}^{-1} \times 100\%$): kierunkowość ruchu
- BCF (Hz): częstotliwość uderzeń witki

Jakość nasienia

- pH nasienia
- pH plazmy nasienia
- ciśnienie osmotyczne plazmy nasienia

Żywotność plemników

- odsetek plemników żywych
- odsetek plemników martwych
- odsetek plemników apoptotycznych

Integralność plemników

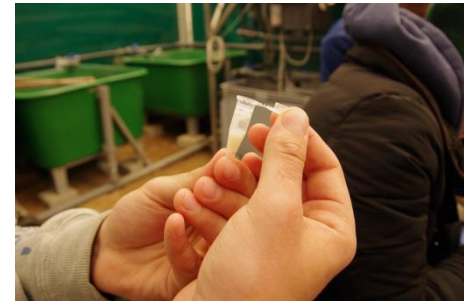
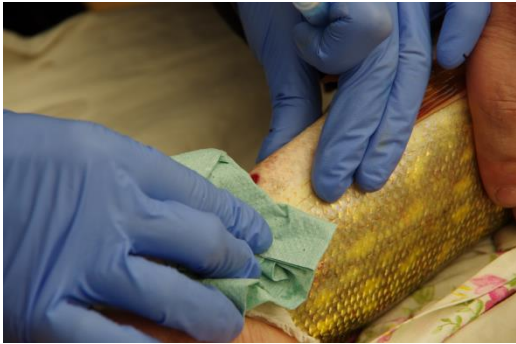
- aktywność AS
- aktywność B-NAG
- aktywność AcP
- aktywność LDH

Pozyskiwanie nasienia szczupaka

metoda tradycyjna

masaż partii brzusznych

- stosowana powszechnie w warunkach kontrolowanych

konsekwencje

- ryzyko zanieczyszczenia
- zmienność otrzymywanych wyników

niewielka objętość pozyskanego nasienia

Pozyskiwanie nasienia szczupaka

metoda post-mortem

uśmiercenie samców

- w sytuacji braku możliwości pozyskania nasienia tradycyjnie
- w sytuacji niewielkiej ilości nasienia jaką się dysponuje
- w sytuacji braku wystarczającej ilości samców

konsekwencje

- obniżona jakość (**nasienie dojrzewa w nasieniowodach**)
- brak sukcesu w zapłodnieniu
- obniżona efektywność rozrodu

Poprawa jakości nasienia

metoda tradycyjna

metoda innowacyjna

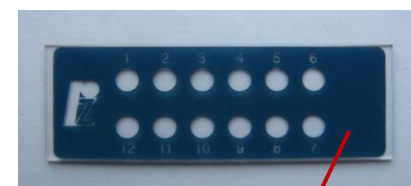
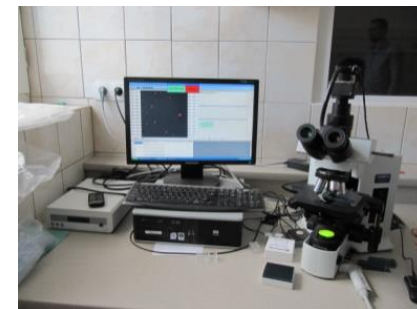
płyны aktywujące

jakość nasienia determinuje efektywność zapłodnienia

wybór optymalnego płynu do aktywacji

Tabela 1. Płyны aktywujące o odmiennym składzie, pH oraz osmolalności wykorzystywane do aktywacji plemników szczupaka w warunkach kontrolowanych. * Każdy płyn aktywujący zawiera 0.5% albuminę surowicy bydlęcej (BSA).

Płyны aktywujące	Skład płynów aktywujących	Osmolalność (mOsm kg ⁻¹)	pH	Autor
AS 1	40 mM NaHCO ₃ and 20 mM Tris	100	8.5	Sarosiek i in. 2012
AS 2	100 mM NaCl and 10 mM Tris	200	9.0	Lahnsteiner i in. 1998
AS 3	68 mM NaCl and 50 mM urea	180	7.7	Woynarovich i Woynarovich 1980
AS 4	125 mM NaCl, 20 mM Tris, 30 mM glycine, 1 mM CaCl ₂	345	9.0	Billard 1986
AS 5	120 mM NaCl	225	7.2	Babiak i in. 1997
AS 6	Woda wylęgarniana	10	7.4	Szabó 2003

Poprawa jakości nasienia

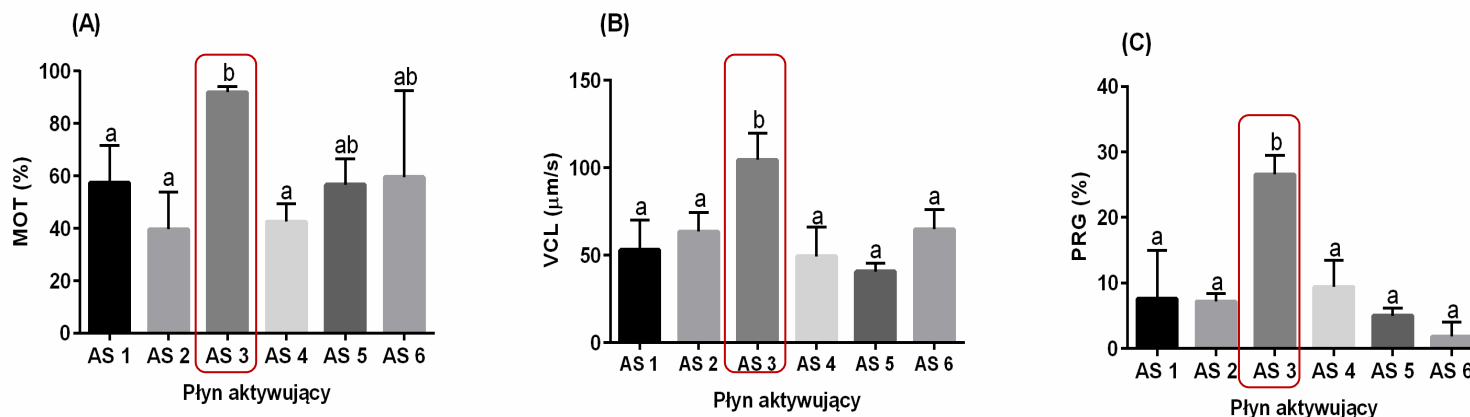
metoda tradycyjna

metoda innowacyjna

płyiny aktywujące

jakość nasienia determinuje efektywność zapłodnienia

wybór optymalnego płynu do aktywacji

Rys. 1. Odsetek plemników ruchliwych (A), prędkość krzywoliniowa plemników (B) oraz odsetek plemników o ruchu progresywnym (C) po aktywacji plemników za pomocą wybranych płynów aktywujących (AS). Różne indeksy literowe wskazują na istotności różnic w wartościach analizowanych parametrów ($P < 0,05$).

Roztwór Woynarovicha – rekomendowany do aktywacji plemników szczupaka

Poprawa jakości nasienia

metoda tradycyjna

metoda innowacyjna

stymulacja hormonalna

konsekwencje

- zwiększenie wydajności reprodukcyjnej samców
- poprawa jakości gamet (**ruchliwość plemników**)
- stymulacja dojrzałości plemników
- synchronizacja tarła

naturalne

- homogenat (ekstrakt) przysadki mózgowej karpia
- homogenat przysadki mózgowej leszcza
- hCG

syntetyczne

- Ovopel (mGnRHa)
- Ovaprim (sGnRHa)
- Ovaplant
- Kobarelin
- Lecirelin
- Gonazon

Poprawa jakości nasienia

metoda tradycyjna

metoda innowacyjna

stymulacja hormonalna

Animal Reproduction Science 193 (2018) 217–225

Contents lists available at ScienceDirect

Animal Reproduction Science

journal homepage: www.elsevier.com/locate/anireprosci

Effect of carp pituitary homogenate (CPH) and sGnRH α (Ovaprim) on northern pike (*Esox lucius*) spermiation stimulation and its effect on quantity and quality of sperm

Beata Irena Cejko^{a,*}, Sławomir Krejszef^b, Daniel Źarski^a, Sylwia Judycka^a, Katarzyna Targońska^c, Dariusz Kucharczyk^c

^a Department of Gamete and Embryo Biology, Institute of Animal Reproduction and Food Research, Polish Academy of Sciences, Olaszyn, Poland

^b Department of Aquaculture, The Stanisław Sokolowicz Inland Fisheries Institute, Olaszyn, Poland

^c Department of Lake and River Fisheries, Faculty of Environmental Sciences, University of Warmia and Mazury, Olaszyn, Poland

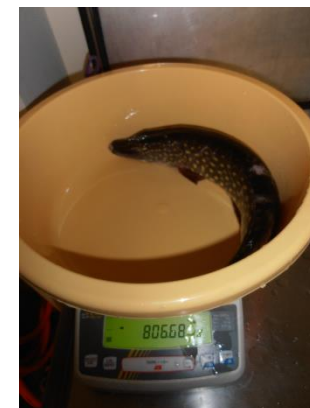

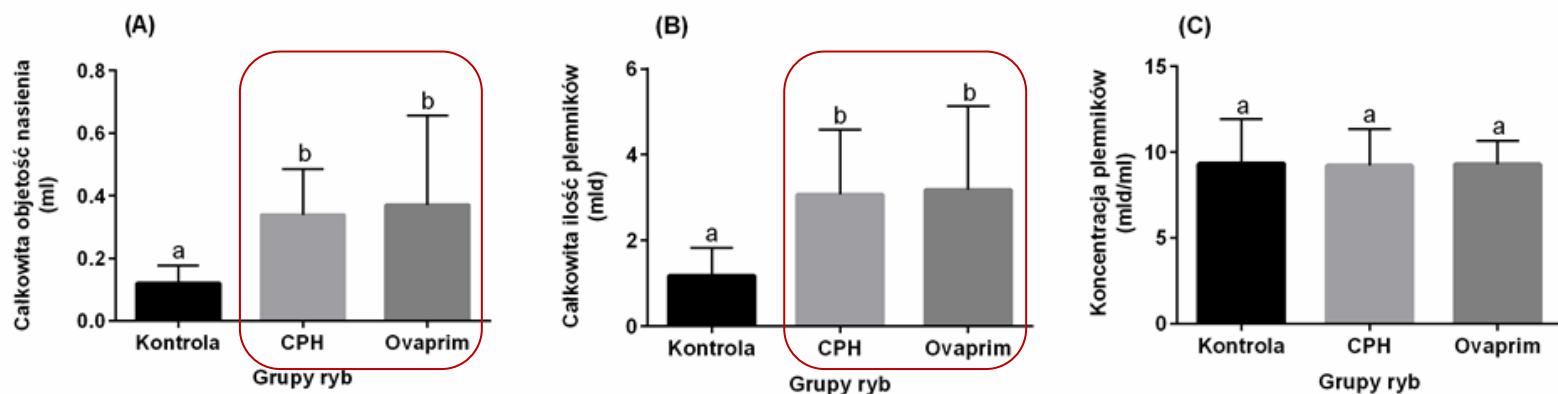
Table 1

Selected preparations used for stimulation of northern pike (*Esox lucius*) males under artificial conditions.

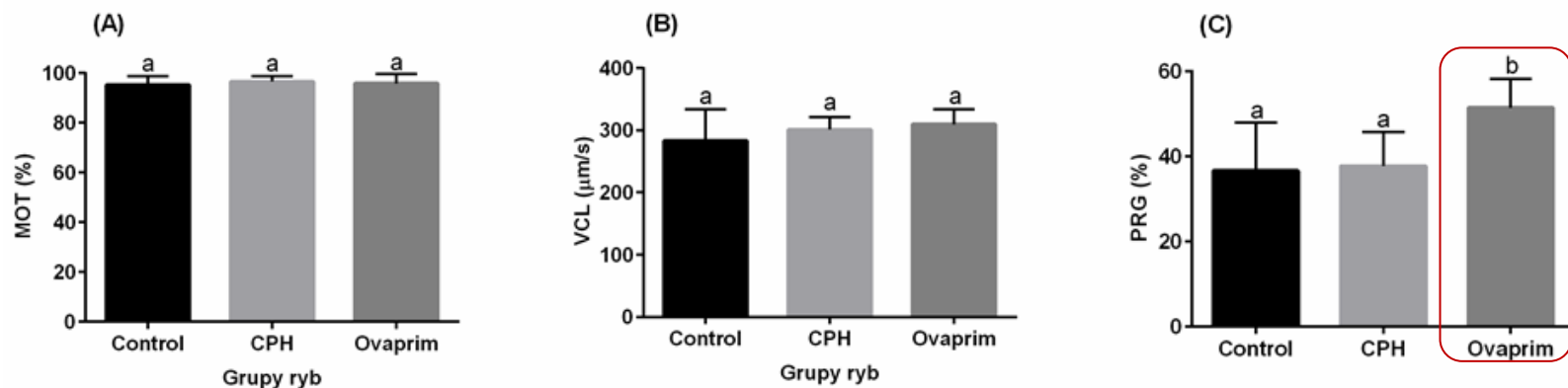
Selected preparations	Commercial names	Number of fish	Dose (b.w.)	Commercial availability
0.9% NaCl	Control	7	1.0 ml kg ⁻¹	Sigma-Aldrich (Germany)
Carp pituitary homogenate	CPH	7	2.0 mg kg ⁻¹	Argent (USA)
[(D-Arg ⁶ , Pro ⁹ NET)-sGnRH + domperidone	Ovaprim ^a	7	0.5 ml kg ⁻¹	Syndel (Canada)

^a One ml of Ovaprim contained 20 μ g sGnRH α and 10 mg domperidone (Peter et al. 1993).

stymulacja hormonalna

Rys. 2. Całkowita objętość nasienia (A), ilość plemników (B) oraz ich koncentracja (C) po stymulacji hormonalnej samców szczupaka za pomocą homogenatu przysadki mózgu karpia (CPH, n = 7), sGnRHa (Ovaprim, n = 7) oraz w grupie kontrolnej (Kontrola, n = 7). Różne indeksy literowe wskazują na istotności różnic w wartościach analizowanych parametrów (P < 0,05).

Rys. 3. Odsetek plemników ruchliwych (A), prędkość krzywoliniowa plemników (B) oraz odsetek plemników o ruchu progresywnym (C) po stymulacji hormonalnej samców szczupaka za pomocą homogenatu przysadki mózgu karpia (CPH, n = 7), sGnRHa (Ovaprim, n = 7) oraz w grupie kontrolnej (Kontrola, n = 7). Różne indeksy literowe wskazują na istotności różnic w wartościach analizowanych parametrów (P < 0,05).

Poprawa jakości nasienia

metoda innowacyjna

konfekcjonowanie nasienia

Artificial Seminal Plasma (ASP) = środowisko imitujące naturalną plazmę nasienia

Sztuczna plazma nasienia

Wykorzystywana w celu:

- zatrzymanie procesów starzeniowych (degradacyjnych) plemników
- przechowywanie plemników poza ich naturalnym środowiskiem (jądra) do czasu wykorzystania (zapłodnienie)

Brak synchronizacji owulacji/spermacji

- transportu nasienia z miejsca poboru (stawy hodowlane) do miejsca wykorzystania (wylęgarnia)
- wyboru najlepszych prób nasienia

Poprawa jakości nasienia

metoda innowacyjna

konfekcjonowanie nasienia

spowolnienie dynamiki procesów starzeniowych

temp. przechowywania 4°C

metoda innowacyjna

konfekcjonowanie nasienia

Aquaculture 506 (2019) 224–228

Contents lists available at ScienceDirect

Aquaculture

journal homepage: www.elsevier.com/locate/aquaculture

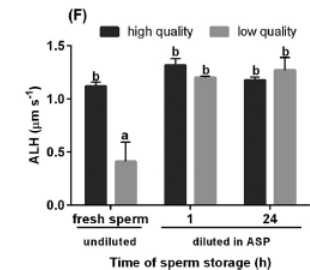
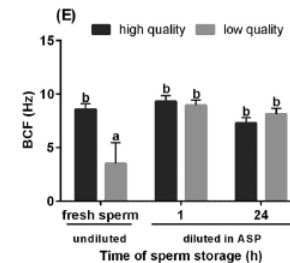
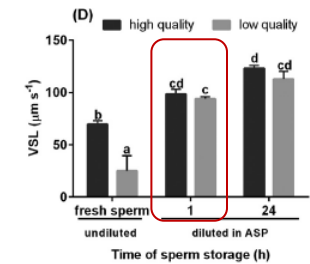
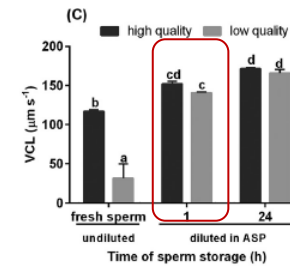
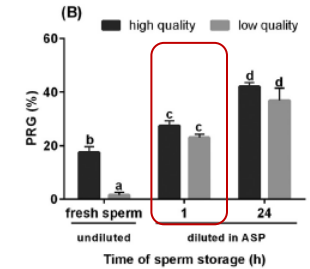
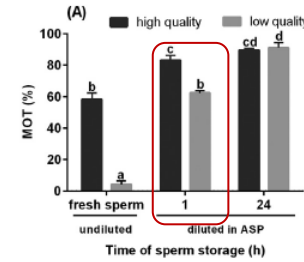
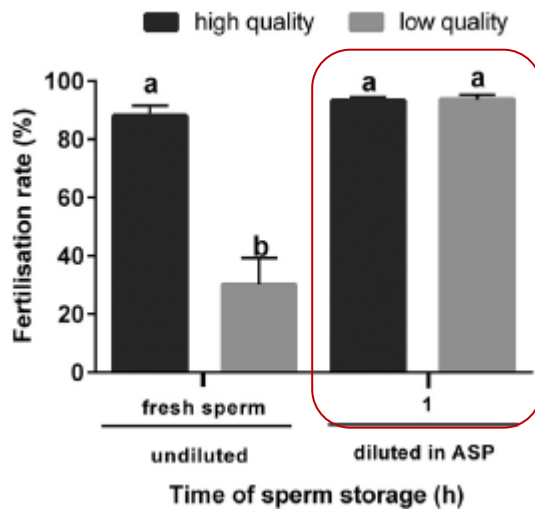

Short communication

Artificial seminal plasma improves motility and fertilisation capacity of common carp *Cyprinus carpio* L. sperm during one hour of storage

Beata Irena Cejko^{a,*}, Daniel Źarski^a, Katarzyna Palińska-Źarska^b, Mariola Słowińska^a, Radosław Kajetan Kowalski^a

^a Department of Gamete and Embryo Biology, Institute of Animal Reproduction and Food Research, Polish Academy of Science, Olsztyn, Poland
^b Department of Ichthyology, Faculty of Environmental Sciences, University of Warmia and Mazury, Olsztyn, Poland

Poprawa jakości nasienia

metoda innowacyjna

konfekcjonowanie nasienia

130 mM NaCl, 25 mM NaHCO₃, 40 mM KCl, 20 mM Tris, 2 mM CaCl₂, 1,5 mM MgCl₂·6 H₂O

- rozrzedzeniem szkodliwych metabolitów oddychania komórkowego
- zapewnieniem plemnikom lepszego dostępu do tlenu niezbędnego dla podtrzymania ich bazowego metabolizmu

rozrzedzone nasienie (5x)

1 porcja nasienia
(1 ml)

9 porcji ASP
(4 ml)

Poprawa jakości nasienia

metoda innowacyjna

konfekcjonowanie nasienia

<https://www.bionovo.pl/k/>

The screenshot shows the Bionovo website with the logo circled in red. The page title is 'Butelki z PS do hodowli komórkowych'. A search bar on the left lists various laboratory equipment categories. The main content area features a 3D rendering of a stack of white plastic bottles with blue caps. Below the rendering is a table of product specifications.

Mililitra	No-ART	Nazwa	Zamknięcie	Prw. wzrostu	Pojemność	Poj. maks.	Sat./Dp.	Cena netto	Ilość
	B-4250	Butelka z PS do hodowli komórkowych z zawleczką z filtrem	z zawleczką z filtrem	25 cm ²	7 ml	60 ml	200 sat.	384,84 zł	1
	B-4251	Butelka z PS do hodowli komórkowych z zawleczką z filtrem	z zawleczką z filtrem	75 cm ²	23 ml	250 ml	100 sat.	433,77 zł	1
	B-4252	Butelka z PS do hodowli komórkowych z zawleczką z filtrem	z zawleczką z filtrem	175 cm ²	50 ml	650 ml	40 sat.	352,29 zł	1
	B-4255	Butelka z PS do hodowli komórkowych ze szklaną zawleczką	ze szklaną zawleczką	25 cm ²	7 ml	60 ml	200 sat.	360,24 zł	1
	B-4256	Butelka z PS do hodowli komórkowych ze szklaną zawleczką	ze szklaną zawleczką	75 cm ²	23 ml	250 ml	100 sat.	397,58 zł	1
	B-4257	Butelka z PS do hodowli komórkowych ze szklaną zawleczką	ze szklaną zawleczką	175 cm ²	50 ml	650 ml	40 sat.	342,57 zł	1

<http://www.biokom.com.pl/>

The screenshot shows the Biokom website with the logo circled in red. The page title is 'PLASTIK • PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT • PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT • BUTELKI DO HODOWLI KOMÓRKOWEJ'. The main content area features three images: a stack of white plastic bottles, a petri dish with pink cells, and a rack of test tubes. Below the images is a search bar and a table of product specifications.

Wyszukaj	Butelki do hodowli komórkowej
plastik	Przechowywanie i T
Przechowywanie i T	Przechowywanie i T
Przechowywanie i T	Przechowywanie i T

NIE ZNALEZIONO SZUKANEJ FRAZY

WYBIERZ SWÓJ REGION

Biokom działa na polskim rynku od 1995 jako dystrybutor, reprezentując ponad 50 renomowanych firm z całego świata. Nasza oferta obejmuje mikroskopy i aparaturę do badania oraz naukowe bioreaktory i bioreaktorzy.

Oddział Warszawa
@ Dorota Polowinski
Przedstawiciel regionalny
tel. 489 527 979
e-mail: ruskowski@biokom.pl

Zabezpieczenie puli genowej

metoda innowacyjna

kriokonserwacja

Krioprotektory przenikające (np. metanol)
oraz nieprzenikające (np. cukry)

Gatunkowo specyficzne rozrzedzalniki

Wykorzystywana w celu

- zabezpieczenia puli genowej gatunków zagrożonych wyginięciem lub gatunków cennych z gospodarczego punktu widzenia
- ograniczenie stresującej i czasochłonnej manipulacji tarlakami
- w restytucji zagrożonych dzikich populacji ryb
- optymalne zarządzanie stadem tarłowym
- transportu nasienia z miejsca poboru (stawy hodowlane) do miejsca wykorzystania (wylęgarnia)

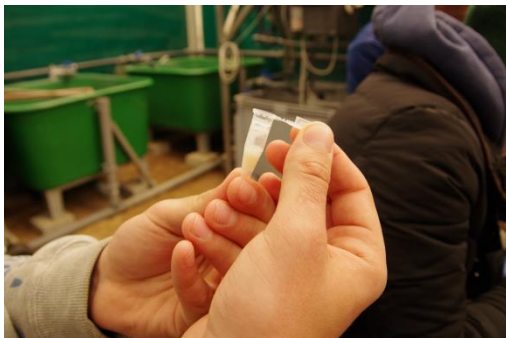

Zabezpieczenie puli genowej

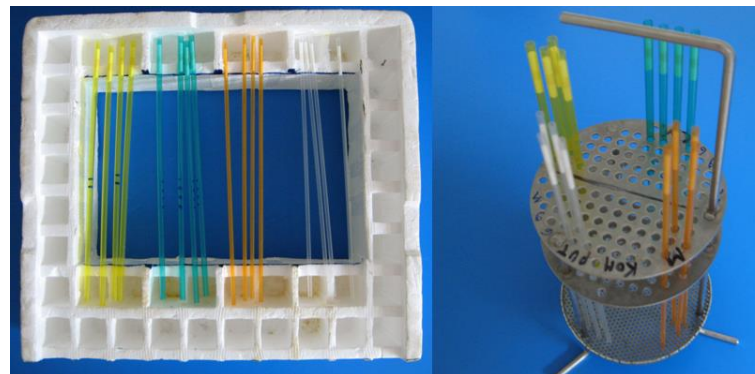
metoda innowacyjna

kriokonserwacja

mrożenie w kulkach - dawniej

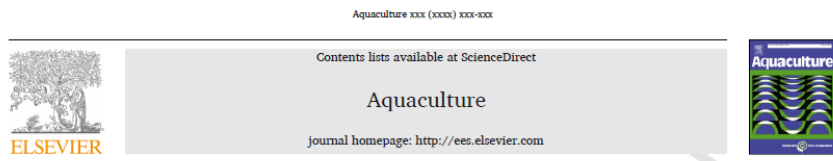

mrożenie w słórkach - obecnie

Zabezpieczenie puli genowej

metoda innowacyjna kriokonserwacja

The effect of cryopreservation extender on sperm motility and hatch success in northern pike (*Esox lucius*)

Beata Irena Cejko^a, Beata Sarosiek^a, Katarzyna Dryl^a, Sylwia Judycka^a, Bożena Szczepkowska^b, Mirosław Szczepkowski^b, Radosław Kajetan Kowalski^{a,*}

^a Department of Gamete and Embryo Biology, Institute of Animal Reproduction and Food Research, Polish Academy of Sciences, Olsztyn, Poland
^b Department of Sturgeon Fish Breeding, The Stanisław Sakowicz Inland Fisheries Institute, Olsztyn, Poland

Rozrzedzalnik (CE) do mrożenia szczupaka

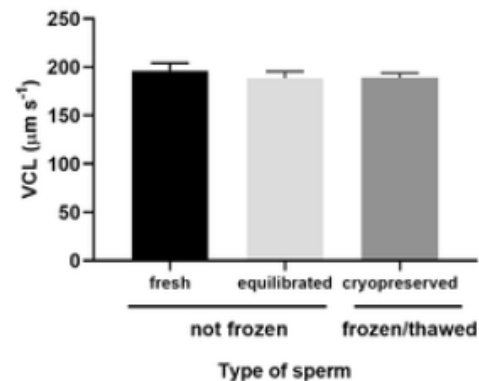
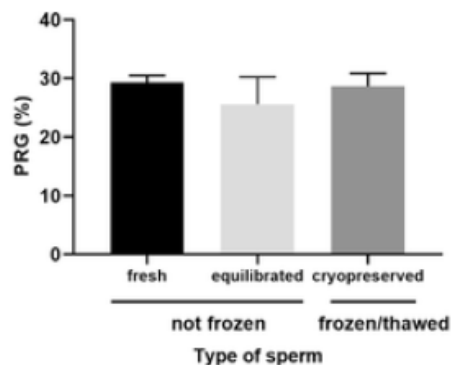
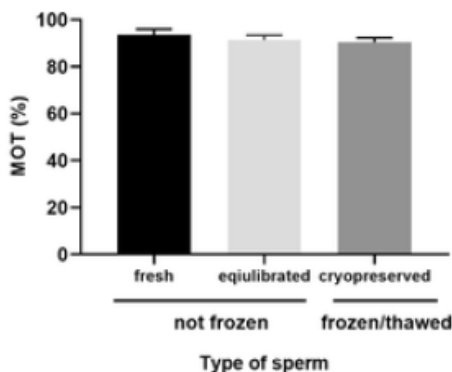

185 mM trehaloza, 40 mM KCl, 20 mM Tris, 10% metanol (pH 8,5)

Rozrzedzenie 1:9 (nasienie : CE)

Ekwilibracja – schłodzenie (+4°C)

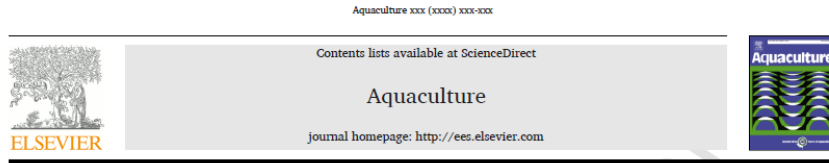
Kriokonserwacja – mrożenie (-196°C)

metoda innowacyjna

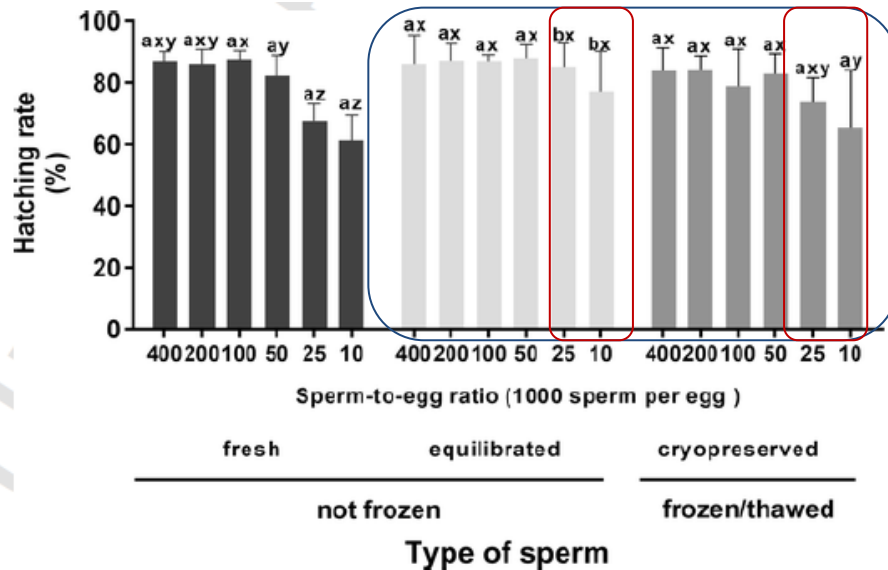
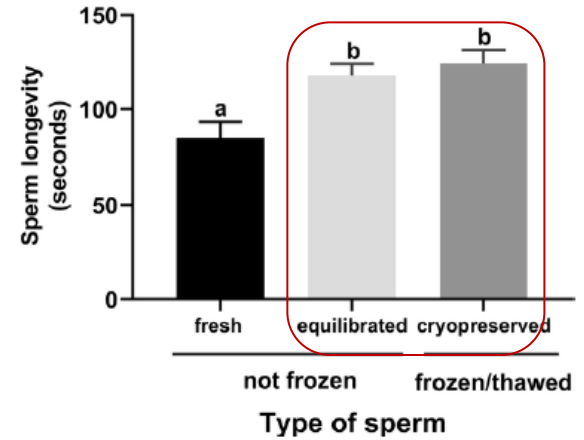
kriokonserwacja

The effect of cryopreservation extender on sperm motility and hatch success in northern pike (*Esox lucius*)

Beata Irena Cejko^a, Beata Sarosiek^a, Katarzyna Dryl^a, Sylwia Judycka^a, Bożena Szczepkowska^b, Mirosław Szczepkowski^b, Radosław Kajetan Kowalski^{a,*}

^a Department of Gamete and Embryo Biology, Institute of Animal Reproduction and Food Research, Polish Academy of Sciences, Olsztyn, Poland
^b Department of Sturgeon Fish Breeding, The Stanisław Sakowicz Inland Fisheries Institute, Olsztyn, Poland

Wnioski

pozyskanie zadawalającej ilości nasienia o najwyższej jakości determinuje efektywność rozrodu, zwłaszcza gatunków o wysokim znaczeniu gospodarczym tj. szczupak

wszelkie zabiegi hodowlane mające wpływ na zachowanie dobrostanu tarlaków oraz wzrostu ich pogłowia w warunkach naturalnych są uzasadnione i jako takie winny być wspierane

- zastosowanie do aktywacji plemników płynu Woynarovicha w porównaniu do powszechnie stosowanego płynu Billarda daje lepsze efekty w postaci ruchliwości plemników
- technika rozrodu szczupaka w oparciu o stymulację hormonalną (Ovaprim) daje dobre wyniki w odniesieniu do jakości nasienia.
- wykorzystanie w rozrodzie szczupaków techniki konfekcjonowania nasienia stwarza możliwość racjonalnego gospodarowania stadem tarłowym samców